

به نام خدا

معاونت برنامه ریزی و اشتغال استانداری گلستان

سند چشم انداز افق ۱۴۱۴ توسعه استان گلستان

(بیانیه، ویژگی های چشم انداز و ماتریس SWOT)

دفتر برنامه ریزی و بودجه

آذر ۱۳۹۳

چشم انداز استان گلستان در افق ۱۴۱۴

غیر قابل استناد

گلستان، استانی است توسعه یافته و پایدار در شاخص های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی، دارای اقتصاد چندبعدی مبتنی بر پایه فناوری های پیشرفته، دانش بنیان و نوآور، قطب امنیت غذایی کشور، برخوردار از صنعت مدرن، خدمات برتر با تأکید بر گردشگری، بازرگانی داخلی و خارجی در سازمان فضایی متعادل و متوازن با برنامه ریزی یکپارچه و دروازه آسیای میانه دارای تعامل پویا و اثر بخش در سطوح ملی و بین المللی.

گلستان نگارستان ایران، سرزمینی است امن با مردمی سالم، بانشاط، توانمند و برخوردار از رفاه و منزلت اجتماعی در نظام فرهنگی و اجتماعی منسجم با هویت بومی، ایرانی - اسلامی و برخوردار از اشتغال پایدار.

استان گلستان در افق چشم انداز ۱۴۱۴ چنین ویژگی هایی خواهد داشت:

- امن، با بهره گیری از ظرفیت های امنیتی، دفاعی و پدافندی، نگهداری از زیست بوم ها و میراث فرهنگی و معنوی.
- کالبد شهری و روستایی ایمن و استاندارد با ساخت و سازهای مقاوم در برابر تهدیدات طبیعی ناگهانی و سوانح غیر مترقبه.
- جامعه ای برخوردار از انضباط اجتماعی و وجدان کاری مبتنی بر اصول اخلاقی و ارزش های بومی، ایرانی - اسلامی.
- برخوردار از سلامت، رفاه، منزلت اجتماعی، نهاد مستحکم خانواده، دور از فقر، فساد، تبعیض و بهره مند از فرصت های برابر توزیع درآمد.

- برخوردار از محیط زیست پایدار و سازمان فضایی متعادل و متوازن ، متعامل با صنایع و پشتیبان محیط طبیعی، اقتصاد و جامعه براساس اصول توسعه پایدار باتکیه بر حفظ، نگهداشت، احیاء و بازآفرینی جنگل‌ها، مراتع و منابع آب و خاک.
- پیشرو در فناوری اطلاعات و پژوهش‌های بنیادی در شمال کشور، ارتقاءدهنده تحقیقات توسعه‌ای و کاربردی علم و فناوری با بهره‌گیری از ظرفیت مراکز آموزش عالی و بنگاه‌های دانش‌بنیان .
- دروازه آسیای میانه، بارانداز دریایی ساحل شرقی دریای خزر و کریدور ریلی (مجهز به قطار سریع‌السیر)، دریایی، آزادراهی و هوایی و کریدور پایانه‌ای.
- دارای اقتصاد چندبعدی با سهم غالب بخش خصوصی - تعاونی، برخوردار از دانش پیشرفته و منابع انسانی متخصص، ماهر و نوآور و سطح بالای سرمایه اجتماعی .
- دارای کشاورزی توسعه‌یافته و مدرن در تولید و صدور محصولات استراتژیک به ویژه گندم، پنبه، محصولات باغی، دانه‌های روغنی، دام و طیور، آبزیان و پرورش اسب.
- قطب پرورش تولید ماهیان خاویاری و میگو در شمال کشور
- قطب تولید گیاهان دارویی و گل‌های زینتی.
- تبدیل شدن اراضی شور و بی کیفیت به اراضی حاصلخیز و مولد در بخش کشاورزی مدرن و مکانیزه.
- برخوردار از منطقه آزاد صنعتی، تجاری و اقتصادی و مناطق ویژه اقتصادی اترک و خواجه نفس.
- دارای صنعت و معدن توسعه یافته مبتنی بر فناوری‌های نوین و پیشرفته، استانداردهای زیست‌محیطی و تاکید بر استفاده از تمامی ظرفیت‌ها.
- برخوردار از زنجیره کامل صنایع پسین و پیشین مدرن مرتبط با فعالیت‌های بخش کشاورزی و مواد معدنی.
- گرگان و گنبد به عنوان کانون تعاملات ایران و کشورهای هدف در حوزه آسیای جنوب غربی و آسیای میانه
- فعال در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی، پشتیبان تولید انرژی‌های نوین، پاک و تجدیدپذیر کشور و همکاری گسترده با کشورهای منطقه خزر در زمینه سوآپ حامل‌های انرژی و فرآورده‌های آن.
- تبدیل به قطب گردشگری با محوریت گردشگری طبیعی، تاریخی، ورزشی، درمان و سلامت و ارایه‌کننده خدمات تخصصی در مقیاس ملی (ایرانگردی) و فراملی (جهانگردی) با بهره‌گیری بهینه و پایدار از دریا، سواحل دریا و پهنه‌های جنگلی و مرتعی، اماکن تاریخی و فرهنگی.

- توسعه تجاری با بهره برداری از مبادی بین المللی ورود و خروج کالا از منطقه به کشورهای آسیای

مرکزی در شرق دریای خزر

- ارائه کننده خدمات آموزش عالی و سلامت در سطح ملی و فراملی.

استان گلستان: Swot:

نقاط قوت	نقاط ضعف
<p>۱. قابلیت توسعه کشاورزی و دامپروری و مزیت در تولید برخی از محصولات استراتژیک از جمله گندم، کلزا، سویا و... و وجود پتانسیل های بالقوه جهت توسعه کشت های گلخانه ای، ارگانیک و محصولات با ارزش افزوده بالا.</p> <p>۲. وجود میراث جهانی جنگل های هیرکانی (ذخیره های زیست کره ارس و سرخدار و پسته وحشی و چندین گونه گیاهی و جانوری اندمیک) و گل فشان (شرق تالاب گمیشان و...)</p> <p>۳. برخورداری از تنوع اقلیمی (جلگه ، دشت ، کوهستان ، دریا ، خلیج، سواحل و...) و قابلیت های برجسته و متعدد طبیعی گردشگری نظیر پارک ملی گلستان ، جزیره آشوراده ، تالابهای بین المللی ، آبشارها ، پارک های جنگلی ، منطقه جهان نما</p> <p>۴. امکان بهره برداری از ذخایر پروتئینی در دریای خزر و پرورش ماهیان خاویاری، استخوانی و میگو در اراضی ساحلی و خلیج گرگان .</p> <p>۵. فراوانی و تنوع مواد اولیه تولیدات کشاورزی و دامی جهت توسعه صنایع تبدیلی و تکمیلی بخش کشاورزی و شیلاتی.</p> <p>۶. وجود اسب های اصیل ترکمن و بومی و سایر نژادهای معتبر دنیا بعنوان ذخایر ژنتیکی</p> <p>۷. وجود ذخایر معدنی غنی (ذغالسنگ ، بزرگترین معدن صدف کوهی روباز ، سنگ لاشه آهکی و غنی ترین ید با درجه خلوص بالاتر از شاخص جهانی)</p> <p>۸. وجود منطقه وسیع حاشیه اترک در شمال استان و مجاز برای استقرار صنایع.</p> <p>۹. برخورداری از امکانات تولید انرژی نو : بادی، خورشیدی و ...</p> <p>۱۰. وجود خطوط انتقال برق علی آباد، نکا شاهرود، خراسان و کشور ترکمنستان و امکان ترانزیت انرژی.</p> <p>۱۱. وجود خطوط انتقال گاز در استان ، و خط لوله ترکمنستان به ایران به منظور ترانزیت گاز طبیعی (سوآپ)</p> <p>۱۲. وجود تنوع قومی ، مذهبی و فرهنگی.</p> <p>۱۳. برخورداری از آثار تاریخی، فرهنگی و مذهبی نظیر میل تاریخی گنبد ، دیوار دفاعی گرگان ،بافت تاریخی گرگان، امامزاده یحیی ابن زید و خالد نبی و وجود مفاخر فرهنگی همچون میرداماد،میرفندرسکی،حکیم سید اسماعیل جرجانی، فخرالدین اسعد گرگانی و مختم قلبی فراغی..</p> <p>۱۴. وجود سنت دیرپای بافت فرش و صنایع دستی ترکمن، گلیم ، جاجیم، ابریشم بافی و ...</p> <p>۱۵. مرکزیت ورزش های سوار کاری و کبدی کشور در استان گلستان</p>	<p>۱. پایین بودن سرانه تولید ناخالص داخلی و بالا بودن نرخ اشتغال ناقص زمانی.</p> <p>۲. مشکلات زهکشی در سطح وسیعی از مناطق استان ناشی از بالا بودن سطح آب زیرزمینی و همچنین ماندابی شدن از جریانه های سطحی.</p> <p>۳. بهره برداری بی رویه از آب های زیرزمینی و تهدید گسترش آب شور.</p> <p>۴. کمبود تأسیسات مهار و ذخیره سازی آب های سطحی و زیرزمینی و پایین بودن ضریب بهره برداری از آب های سطحی .</p> <p>۵. توسعه نیافتگی بخش صنعت در همه زمینه ها به ویژه کمبود صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی و خام فروشی محصولات کشاورزی و مواد معدنی.</p> <p>۶. تخریب جنگل و مراتع و محیط زیست.</p> <p>۷. تجاوز به حریم رودخانه ها و تغییر گسترده کاربری اراضی .</p> <p>۸. پائین بودن بهره روی و راندمان تولید بدلیل کوچک بودن واحد های تولیدی</p> <p>۹. کمبود امکانات زیربنایی مناسب (راه های ارتباطی و دفع پسماندها).</p> <p>۱۰. عدم بهره برداری از ظرفیت فرودگاه بین المللی گرگان.</p> <p>۱۱. کمبود تأسیسات و زیرساخت های فرهنگی، هنری و مناطق نمونه گردشگری در استان.</p> <p>۱۲. درصد بالای بیماران خاص از جمله سرطان مری، هیپاتیت و ... در کشور.</p> <p>۱۳. کمبود تخت های بیمارستان دولتی نسبت به کشور.</p> <p>۱۴. کمبود اماکن و تأسیسات ورزشی تخصصی در رشته های پایه و قهرمانی مدال آور.</p> <p>۱۵. عدم رعایت اصول آمایش سرزمین و توان اکولوژیک در تعیین کاربری های اقتصادی.</p> <p>۱۶. عدم توسعه بخش فرهنگ و هنر متناسب با نیازها و ظرفیت های فرهنگی استان.</p> <p>۱۷. فقدان الگوی کشت مناسب، کوچک مقیاس بودن واحدهای بهره برداری کشاورزی، سنتی بودن روش های تولید و بالا رفتن قیمت تمام شده محصولات.</p> <p>۹. صید بی رویه آبزیان و روند کاهش ذخایر ماهیان خاویاری و ماهیان استخوانی.</p> <p>۱۰. بهره وری پایین، ضعف فن آوری و قدیمی بودن واحدهای بزرگ صنعتی.</p> <p>۱۸. عدم تناسب فارغ التحصیلان دانشگاهی با نیازهای بازار کار.</p>

تهدید	فرصت
<p>۱. نارسائی برخی قوانین و مقررات و اسناد ثبتی در رابطه با صدور سند مالکیت و کاربری اراضی کشاورزی و دست اندازی به اراضی جنگلی و مرتعی منطقه و کافی نبودن نظارت های قانونی و اجرائی در جلوگیری از تغییر کاربری ها.</p>	<p>۱. موقعیت ممتاز استان به لحاظ استقرار در مسیر ترانزیتی کشور به بازارهای آسیای میانه و کشورهای عضو CIS. از طریق کریدورهای بین المللی حمل و نقل جاده‌ای، ریلی و هوایی و دریایی.</p>
<p>۲. طولانی شدن زمان اتمام سدهای شروع و پیش بینی شده در طول بیش از دودهه و امکان تشدید بحران در خشکسالی های آتی.</p>	<p>۲. امکان جذب سرمایه گذاران داخلی و خارجی. با توجه موقعیت های مناسب استان نظیر: راه آهن گرگان، ترکمنستان، منطقه ویژه اقتصادی و منطقه آزاد اقتصادی، امکان سرمایه گذاری در بخش های صنعتی، کشاورزی و بازرگانی و همسایگی با کشورهای دریای خزر.</p>
<p>۳. تغییر مداوم قوانین و مقررات و سیاستهای صنعتی، بازرگانی، ارزی، بانکی، بیمه‌ای و... در رابطه با صادرات و واردات کالاها و مواد اولیه و ماشین آلات و قطعات صنعتی.</p>	<p>۳. وجود ذخائر معدنی فراوانی در کشورهای آسیای میانه و امکان واردات آن به استان و تبدیل به فرآورده های با ارزش افزوده بالا.</p>
<p>۴. کافی نبودن عملیات آبخیزداری در استان های حوزه آبخیز برخی از سدهای منطقه.</p>	<p>۴. مرکز اتصال کشورهای منطقه آسیای میانه، چین و روسیه به کشورهای حوزه خلیج فارس و اروپا از طریق کریدور شمال به جنوب در منطقه.</p>
<p>۵. کمبود برخی مواد اولیه صنعتی و محدودیت های وارداتی آنها.</p>	<p>۵. عبور خط لوله گاز ترکمنستان به ایران و سوآپ نفت و گاز.</p>
<p>۶. اثرات منفی جهانی شدن و تحریم ها در مبادلات بین المللی کالاها، مواد اولیه، خدمات مهندسی و حمایت های پس از فروش و....</p>	<p>۶. منطقه شناخته شده برای فعالیت های گردشگری در سطح کشور و وجود گردشگر گذری - زیارتی .</p>
<p>۷. عدم وجود ضمانت های اجرایی برخورد با برداشت های غیر مجاز مواد معدنی و عدم تخصیص بودجه های کافی ملی جهت اکتشاف و زیرساخت ها .</p>	<p>۷. وجود ظرفیت و زیرساخت های مناسب حمل و نقل در بخش های مختلف هوایی، ریلی، دریایی و زمینی.</p>
<p>۸. ضعف سیستم بیمه محصولات در مقیاس ملی و عدم حمایت کافی مالی از بخش کشاورزی در کشور.</p>	<p>۸. وجود تفاهم نامه های همکاری دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان با دانشگاه های حاشیه دریای خزر</p>
<p>۹. فقدان برنامه و خط مشی های بلندمدت برای توسعه آتی آموزش عالی.</p>	<p>۹. استفاده بهینه از زه آب شور شرق استان در بخش صنعت و کشاورزی</p>
<p>۱۰. بالا آمدن آب دریای خزر و به زیر آب رفتن زمین های کشاورزی</p>	<p>۱۰. تنوع اقلیم و زیست بوم ها و وجود میراث فرهنگی تاریخی و اقوام مختلف.</p>
<p>۱۱. آلودگی آب دریای خزر به علت وجود سکوه های نفتی در دریای خزر و از بین رفتن آبزیان</p>	
<p>۱۲. فرمایش خاک های حاصلخیز به عنوان یک منبع حیاتی و ملی.</p>	
<p>۱۳. بالا بودن ضریب وقوع بلایای طبیعی از جمله سیل، رانش زمین، بالا آمدن آب دریا، زلزله، آتش سوزی جنگل ها و...</p>	
<p>۱۴. بالا آمدن سطح آب زیرزمینی در اراضی حاشیه ساحل، سیل گیری و ماندابی شدن اراضی حاشیه ساحل در فصول بارانی، پیش روی و پس روی آب دریا</p>	
<p>۱۵. تغییر اقلیم و توسعه بیابانی شدن منطقه شرق به غرب .</p>	
<p>۱۶. کاهش حق آبه تخصیص آب ورودی به استان گلستان توسط استان های خراسان شمالی و رضوی در رودخانه اترک.</p>	